

МОЯ БАТЬКІВЩИНА

УКРАЇНА

**Я - УКРАЇНЕЦЬ
І Я ЦИМ ПИШАЮСЯ**

Автор: Дахненко О.М.

ЗДО №590

Розділ №4

Український віночок

Перевір свої знання

- ❖ Пригадайте кількість квітів у віночку та назвіть їх
- ❖ Пригадайте колір стрічок у віночку та їх кількість
- ❖ Практичне завдання – зробити український вінок

Український вінок

У віночку нашім
Різнобарвні квіти —
Символ України
І дарунок літа.
Тож усім на нього
Подивитись любо:
Гілочку зелену
Узяли у дуба,
Квіточку любистку,
Щоб усіх любили,
У барвінку листя,
Аби довго жили.
Чорнобривців квіти,
Щоб чорніли брови,

Кетяги калини —
Для краси й любові.
У вінок вплітають
Колосочки жита,
Щоб могли багато
І в достатку жити.
А в червонім маку,
Що цвіте у полі,
Кров людей, пролита
У боях за волю.
Є ще різні квіти
В нашім ріднім краї,
Їх веселе літо
У вінок вплітає.

Л. Савчук

Історія плетіння вінків

Ще у стародавньому Римі плетіння вінків не було пустою забавою, а справою вгодною Богам. Кожний з них полюбляв свій віночок: Юпітер – дубовий, Богиня мудрості Мінерва – маслиновий,

Бог підземного царства Плутон – кипарисовий, Бахус – Бог веселощів – з хмелю.

Вінками прикрашали статуї Богів і відзначали тих, хто перебував під егідо певного Бога.

Дубовим вінком вінщували того, хто врятував громадянина, бо це схвалив би Юпітер, помаранчевим – наречених, з благородного лавра – видатних полководців,

кипарисовим – небіжчика, бо він збирався до Плутона.

Як символ прихильності Богів, вінки прикрашали голови володарів і, зроблені з дорогоцінних металів, вони перетворювалися на корони.

А що важить вінок у житті українського народу? Виявляється, надзвичайно багато.

Це і елемент одягу, і оздоба, і символ. Символ нескінченності життя.

Жодного звичаю, жодного обряду в нашого поетичного народу без віночка немає.

- Український традиційний вінок плели з квітів різних кольорів – і кожна квітка, звичайно ж, мала своє символічне та оздоровче значення.
- Важко перелічити повністю всі квіти і трави, адже в кожній області України існували свої традиції та обряди.
 - Ще у кожного виду вінка було своє призначення.
- Вибір кольорів та їх кількості для вінка були стандартно заданими, все мало залежність від різних обставин, а також і **від віку** – для дівчинки, дівчини чи жінки він плететься.

Плетіння українських традиційних віночків – це своєрідна наука

- Необхідно знати, **коли** і з **яких квітів** плести, а також **які трави поруч** із якими можна вплітати. У наших предків плетіння українського вінка не було простою грою-забавою, за їхніми уявленнями важливо було знати не тільки **які квіти підбирати**, а й **скільки цих квітів необхідно брати** для віночка.
 - Також важливо, в **який час доби** і з **якою метою** плететься віночок.

Починали носити віночок дівчата з трьох років:

Перший — для трирічної дівчинки — плела мама, вимочувала у росах, коли на небі сонце зійде. І купала його в росах сім днів, а тоді до скрині клала.

У віночок влітала чорнобривці, незабудки, барвінок, ромашки.

Кожна квіточка лікувала дитину: чорнобривці допомагали позбутися головного болю, незабудки та барвінок зір розвивали, а ромашка серце заспокоювала. Одягали дівчинці той віночок на Спаса, як давали їй свячене яблучко та приказували: «Здоровому тілу — здоровий дух!»

- У чотири роки плели інший віночок. Усі кінчики пелюсток вже були розсічені, доплітався безсмертник, листочки багна чи яблуні.
 - Для шестирічної доньки у вінок влітали мак, що давав сон та беріг думку; крім того, влітали й волошку.
 - Для семирічної дівчинки плели вінок з семи квіточок. І вперше квіт яблуні влітали. То був цілий ритуал, коли батько торкався вінком голівки і промовляв: "Мати- яблуне, дядино моя " та прохав у неї здоров'я і долі дитині.

Особливості

- Всього в українському віночку для дівчини вплітають до **дванадцяти** основних квіток, і кожна є оберегом, має своє символічне та оздоровче значення
-

У віночок вплітаються:

безсмертник, любисток, волошка, деревій, барвінок, незабудка, ромашка, цвіт вишні та яблуні, калина, ружа, мальва, півонія, хміль (вусики,) чорнобривці, соняшник тощо

- Також, в якості **додаткових квіточок** використовували дуже багато різних трав і квітів, деякі з них:

чебрець, буркун, м'ята, мак, материнка, полин, оман, первоцвіт, пролісок, верес, лілія, цикорій, папороть, підсніжник

Що символізують квіти в українському вінку?

Безсмертник – символ здоров'я

Любисток – символ відданості

Волошки – символ вірності (волошку і любисток вплітають поряд)

Барвінок – є вічнозеленою рослиною і вважається символом життя і безсмертя людської душі

Ромашка – символ дівочої чистоти, ніжності. (Вплітають з гронами червоної калини, з кучерявими вусиками хмелю)

Цвіт вишні та яблуні – символ материнської відданості

Чорнобривці – символ материнської любові, батьківської хати (щоб гарними були та чорнобровими)

Калина – символ краси та дівочої вроди

Ружа, мальва та півонія – символ кохання, краси та довголіття

Хміль (вусики) – символ гнучкості та розуму

Деревій – символ витривалості й нескореності

Соняшник – символ багатства, успіху

Дзвоник польовий – вдячність

Мак – символ печалі та смутку (додають якщо в їх сім'ях хтось загинув, воюючи з ворогом)

Лілія – символ чистоти і невинності, вважається квіткою Діви Марії

Пшеничне колосся вплітається в український вінок до добра і щедрості

ВОЛОШКИ — символ скромності і ніжності

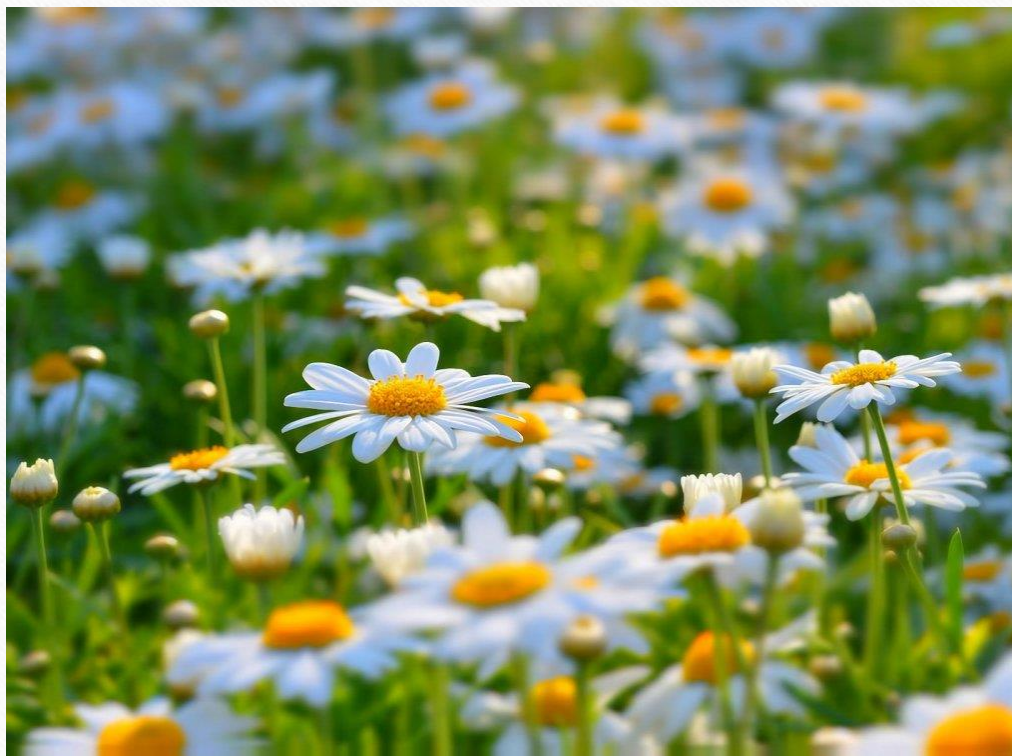
(волошку і любисток влітають поряд)

БАРВІНОК — є вічнозеленою рослиною і
вважається символом життя і безсмертя душі людини

РОМАШКА — СИМВОЛ ДІВОЧОЇ ЧИСТОТИ І НІЖНОСТІ
вплітають з гронами червоної калини, з кучерявими вусиками хмелю

ЦВІТ ВИШНІ ТА ЯБЛУНІ — СИМВОЛ материнської відданості

ЧОРНОБРИВЦІ — СИМВОЛ МАТЕРИНСЬКОЇ ЛЮБОВІ,
БАТЬКІВСЬКОЇ ХАТИ

КАЛИНА — СИМВОЛ ДІВОЧОЇ КРАСИ

РУЖА - СИМВОЛ КОХАННЯ

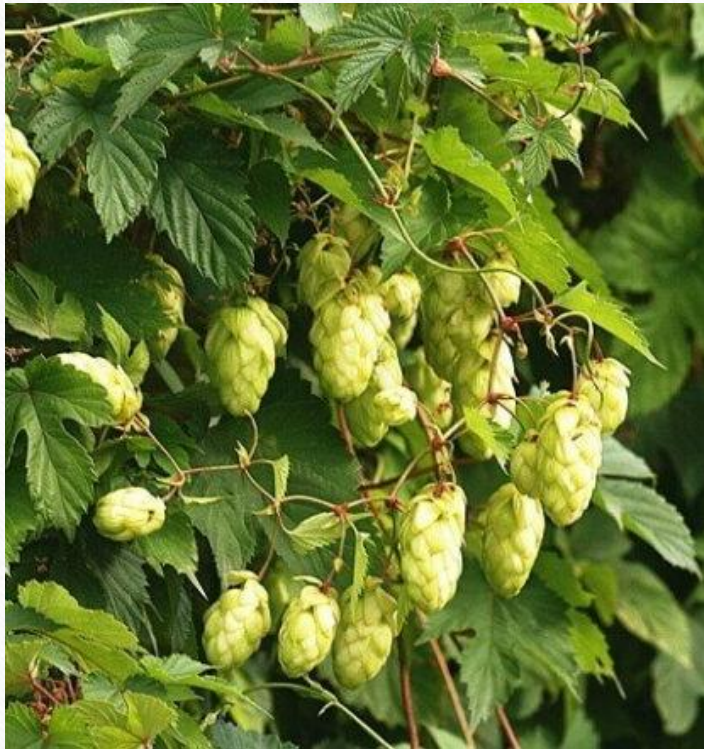
МАЛЪВА - СИМВОЛ КРАСИ

ПІВОНІЯ - СИМВОЛ ДОВГОЛІТТЯ

ХМІЛЬ (вусики) – СИМВОЛ ГНУЧКОСТІ ТА РОЗУМУ

ДЕРЕВІЙ — СИМВОЛ ВИТРИВАЛОСТІ Й НЕПОКОРИ

СОНЯШНИК – це символ праці, багатства,
сили і успіху, а ще соняшник вважається найміцнішим і
найсильнішим серед квітів

МАК – СИМВОЛ ПЕЧАЛІ І СМУТКУ

НЕЗАБУДКИ — СИМВОЛ ЖИТТЯ

МАТЕРИНКА — СИМВОЛ МАТЕРИНСЬКОЇ ЛЮБОВІ

ЛІЛЕЯ – дівочі чари, чистота, цнота

ПОЛЬОВИЙ ДЗВІНОЧОК – СИМВОЛ ВДЯЧНОСТІ

ПШЕНИЧНЕ КОЛОССЯ — влітається в
український вінок до добра і щедрості

Стрічки в українському вінку

Люди дуже вірили в силу стрічок, тому що вони оберігали волосся дівчини від злих очей. Довжина стрічок була довільною, тому що їх відміряли по довжині дівочої коси і обрізали трохи нижче, щоб повністю закрити її.

Кожен колір стрічок в українському віночку мав свій особливий сенс. Також кожна дівчина повинна була знати, **в якій послідовності вплітати стрічки в український традиційний вінок** і що означає колір кожної стрічки.

А ту дівчину, яка не знала послідовності вплітання стрічок, дуже соромили в давні часи.

Червону стрічку вплітають, як символ радості, щастя і удачі.

Але в поєднанні з червоним маком вона буде символізувати смуток і печаль.

За народними традиціями, якщо дівчинка була сиротою, **то в свою косу вона заплітала блакитні стрічки – і люди знали це.**

А коли люди зустрічали сироту, то обдаровували її хлібом, одягом і тканинами, грошима і різними подарунками. Також дівчаткам сиротам бажали щастя і багатства, а бездітні люди просили їх стати їм рідною донькою.

НАЙПЕРША СТРІЧКА В УКРАЇНСЬКОМУ ВІНКУ ВПЛІТАЛАСЯ ПОСЕРЕДИНІ

– стрічка **світло-коричневого** кольору, яка символізує землю-годувальницю

- по обидва боки від коричневої стрічки в'яжуться **жовті** стрічки – символ сонця

за жовтими стрічками йдуть **світло і темно зелені** – символ дівочої молодості та краси

- потім черга **синіх і блакитних** стрічок – символи води і чистого неба, які дають силу і міцне здоров'я власниці вінка

після стрічок синього кольору в'яжуть стрічки **помаранчового** кольору – символ хліба,
і **фіолетові** – символ людської мудрості

ще дуже важливо, що б у віночку були **малинові** стрічки – символ душевності, щирості,
і **рожеві** – символ достатку

Крім перерахованих вище різнокольорових стрічок вплітали у вінок і **білу стрічку**, причому *кінці її повинні були бути вишиті нитками срібного та золотого кольору.*

На лівому кінці *стрічки вишивали СОНЦЕ, а на правому кінці – МІСЯЦЬ.*

Якщо біла стрічка не була розшита, то її не брали у вінок, так як біла стрічка без вишивки – символ пам'яті про померлих предків.

Розмалюй український віночок відповідними кольорами. Запам'ятай, що вони означають.

коричневий — земля

жовтий — сонце

світло-зелений —
молодість і краса

темно-зелений —
молодість і краса

голубий — небо і вода

синій — небо і вода

оранжевий — хліб

фіолетовий — мудрість

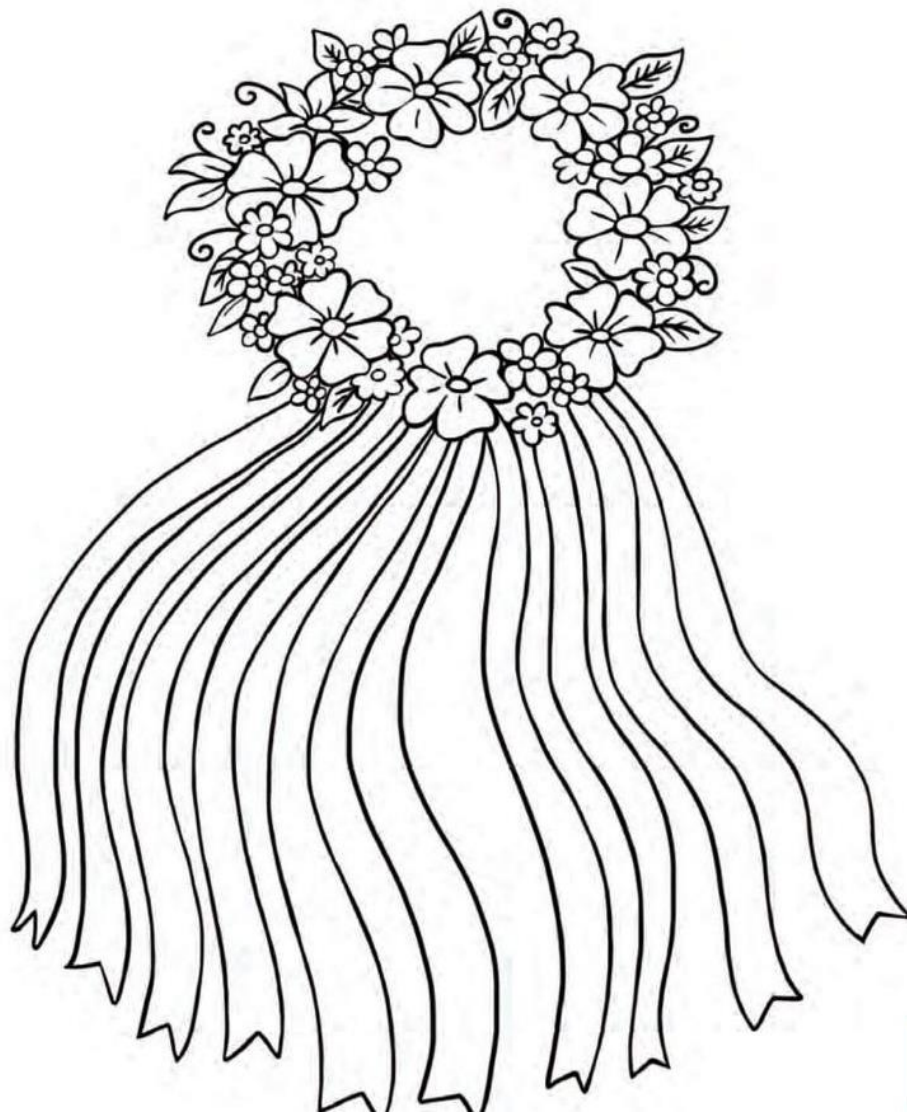
малиновий — щирість

рожевий — достаток

білий — пам'ять

Віночок

Із барвінку й квіточок
Виплітала я віночок.
Як плести його, не знала,
То бабуся й підказала:
– Кожну квітку, перш ніж рвати,
Треба щиро попрохати:
Коло тебе приклякаю,
Бо тебе просити маю,
Ти лиши собі корінчик,
Квітку дай мені у вінчик.
Так я зіллячко збирала,
Так до нього примовляла.
Тут і рожі – гожі квітки,
І калина, і нагідки,
Ще й комашечок пучечок –
От і виплела віночок.
На голівку не вдягала –
Спершу в росах покупала.
Україно, краю-нене,
Подивись тепер на мене!
Я твоя мала зоринка –
У віночку українка!

Марія Деленко

Кінець